

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1718/2023
20.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Бранке Дражић и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Весна Мрдовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, коју заступа законски заступник Државно правобранилаштво из Београда, ради исплате, одлучујући о ревизијама тужиоца и тужене изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3092/22 од 30.09.2022. године, у седници већа одржаној дана 20.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против решења о новчаном кажњавању садржаном у ставу првом изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3092/22 од 30.09.2022. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужене изјављена против решења о новчаном кажњавању садржаном у ставу првом изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3092/22 од 30.09.2022. године.

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3092/22 од 30.09.2022. године у ставовима трећем, четвртном, шестом и седмом изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 2482/19 од 17.05.2022. године у ставовима првом, другом и петом изреке, те одбија захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Решењем Првог основног суда у Београду П1 2482/19 од 22.03.2021. године, ставом првим изреке, кажњен је новчаном казном у износу од 50.000,00 динара законски заступник тужене Државно правобранилаштво из Београда. Ставом другим изреке, одлучено је да новчану казну именовани има обавезу да плати у року од 15

дана од дана пријема решења. Ставом трећим изреке, одлучено је да жалба против тог решења не задржава његово извршење.

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2482/19 од 17.05.2022. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете због мање исплаћене плате за период од 01.02.2014. године до 01.01.2015. године исплати износ од 1.172.269,77 динара са законском затезном каматом, на месечне износе и на начин како је то одређено тим ставом изреке, у року од 15 дана од пријема писаног отправка пресуде. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да за тужиоца на износе из става првог изреке за период од 01.02.2014. године па до 01.01.2015. године уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, Филијала Београд. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да суд обавезе тужену да му на име накнаде штете на име заостале разлике плате до двоструког износа за период од 01.02.2014. године до 01.01.2015. године исплати износе главнице и законске затезне камате, на начин како је то одређено тим ставом изреке. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да суд обавезе тужену да на износе из става трећег изреке уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, Филијала Београд. Ставом петим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу на име парничних трошкова исплати износ од 354.946,00 динара, са законском затезном каматом од дана стицања услова за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3092/22 од 30.09.2022. године, ставом првим изреке, потврђено је решење првостепеног суда П1 2482/19 од 22.03.2021. године и жалба тужене одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, потврђена је пресуда првостепеног суда П1 2482/19 од 17.05.2022. године у ставовима трећем и четвртим изреке и жалба тужиоца у том делу одбијена као неоснована. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда П1 2482/19 од 17.05.2022. године у ставовима првом и другом изреке, па је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да му исплати на име накнаде штете због мање исплаћене плате за период од 01.02.2014. године па до 01.01.2015. године укупан износ од 1.172.269,77 динара у месечним износима и са припадајућом каматом, као и да на износе из става првог изреке у корист тужиоца уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, Филијала Београд. Ставом четвртим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу петом изреке првостепене пресуде, па је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 354.946,00 динара са законском затезном каматом од дана стицања услова за извршење до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова првостепеног поступка као неоснован. Ставом шестим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби као неоснован. Ставом седмим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка по жалби у износу од 22.500,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, благовремене ревизије изјавили су тужилац и тужена, због погрешне примене материјалног права. Тужилац побија другостепену пресуду у делу којим је жалба тужене усвојена и првостепена пресуда преиначена у усвајајућем делу у погледу главне ствари и парничних трошкова тако што је тужбени захтев у целисти одбијен и тужилац обавезан да туженој

надокнади парничне трошкове. Тужена побија решење о новчаном кажњавању садржано у ставу првом изреке другостепене пресуде, са предлогом да се о ревизији одлучи као о посебној по члану 404. ЗПП.

Тужена је поднела одговор на ревизију тужиоца.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23) прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотри правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

Правноснажно решење о новчаном кажњавању садржано у ставу првом изреке побијане пресуде је одлука суда усмерена на одржавање процесне дисциплине. Одредбама чланова 186. – 190. ЗПП регулисано је које понашање странака и других учесника у поступку подлеже овој врсти санкција, у ком распону се изриче казна и на који начин се решења суда принудно извршавају. Имајући у виду да се институт посебне ревизије односи искључиво на случајеве када је другостепеном пресудом погрешно примењено материјално право и постоји потреба да се о спорном односу изјасни Врховни суд, у конкретном случају нису испуњени законом прописани услови који омогућавају одлучивање о ревизији као о посебној.

Из изнетих разлога, одлука у ставу првом изреке донета је на основу члана 404. став 2. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије тужене као редовне, на основу одредбе члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија недозвољена.

Против решења другостепеног суда дозвољена је ревизија у ситуацијама које су прописане чланом 420. ЗПП. Побијано решење није предвиђено као решење против кога је дозвољена ревизија, па је одлука у ставу другом изреке донета на основу члана 413. ЗПП.

Врховни суд је у поступању по ревизији тужиоца испитао правноснажну пресуду донету у другом степену у делу којим је преиначена првостепена пресуда у смислу одредби чланова 408. и 403. став 2. тачка 2. ЗПП и утврдио да је ревизија основана.

У поступку доношења пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац, пуковник запослен у Министарству унутрашњих послова тужене почев од 2006. године, распоређиван је решењима послодавца на више радних места, последњи пут решењем од 01.06.2012. године на радно место ... / УОСЛ, Координационе управе за Косово и Метохију. Тужилац је пензионисан због испуњења услова за старосну пензију дана 01.01.2015.

године. Тужилац је од 2008. године по службеним налозима био радно ангажован у Служби за откривање ратних злочина, па је тако у временском периоду од 13.12.2009. до 15.12.2009. године био упућен као радник Службе за откривање ратних злочина у Сарајево, ради информативних разговора везаних за сарадњу са Тужилаштвом Босне и Херцеговине. Такође, од 06.04. до 20.04.2008. године, као и у фебруару 2010. године по службеном налогу сведочио је пред Судом у Хагу, као полицијски службеник ангажован у Служби за откривање ратних злочина поводом оптужница поднетих против ББ и ВВ. Тужилац за ратне злочине Владимир Вукчевић је 04.02.2014. године поднео МУП-у, Служби за откривање ратних злочина молбу за новчано награђивање тужиоца, због изузетног залагања у предмету „... – ...“, као и у предметима „...“, „...“ и „...“. Тужиоцу није исплаћена двострука зарада, која припада за рад у Служби за откривање ратних злочина, а ова зарада није исплаћивана ни његовим колегама који су радили по решењима у наведеној служби, па су своја права судски остваривали. У спорном временском периоду од 01.02.2014. до 01.01.2015. године разлика између двоструке плате која припада запосленима у СОРЗ у односу на плату коју су примала на радном месту пре упућивања у ову организациону јединицу и исплаћене плате тужиоца представља износ, чију исплату он захтева и првостепени суд му досуђује позивом на одредбе члана 2. и 7. Закона о платама државних службеника и намештеника, члана 146. ставови 1. и 2. Закона о полицији, чланова 8. и 17. Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине и чланова 2. и 3. Уредбе о платама лица која врше функцију и обављају послове у Тужилаштву за ратне злочине и посебним организационим јединицама државних органа у поступку за ратне злочине. Првостепени суд је становишта да и поред чињенице што тужилац није решењем распоређен у Службу за откривање ратних злочина њему припада спорна разлика за радно ангажовање по правном основу накнаде штете у складу са члановима 154. и 172. Закона о облигационим односима, а по члану 51. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање тужена има обавезу да уплати и доприносе на разлику неисплаћене зараде.

За разлику од првостепеног суда, другостепени суд налази да нема правног основа за исплату спорне разлике зараде, пошто је тужилац до пензионисања радио на радном месту ... Управе УОСЛ, Координациона управе за Косово и Метохију, па пошто нема плате претходног радног места, нити плате остварене у Служби за откривање ратних злочина, не постоји правни основ који би оправдавао исплату тражене разлике зараде.

Ценећи наводе тужиоца у ревизији, односно наводе тужене из одговора на ревизију, Врховни суд налази да становиште другостепеног суда није прихватљиво.

Наиме, у поновљеном поступку пред првостепеним судом поступљено је по налогу из решења Апелационог суда у Београду Гж1 90/19 од 03.07.2019. године, те је разјашњено да је тужилац фактички обављао послове у Служби за откривање ратних злочина практично од времена оснивања те организационе јединице Министарства унутрашњих послова. Разјашњено је и да радно ангажовање није било праћено доношењем решења о формалном распоређивању тужиоца у ту службу, већ да је тужилац све време био у статусу радника Дирекције полиције.

Одредбом члана 60. став 4. Устава Републике Србије прописано је да свако има право на правичну накнаду за рад и да се нико тог права не може одрећи.

Одредбом члана 104. став 2. Закона о раду прописано је да се запосленима гарантује једнака зарада за исти рад или рад исте вредности који остварују код послодавца, а одредбом става 5. тог члана закона, да у случају повреде права из става 2. запослени има право на накнаду штете.

На седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној дана 13.10.2020. године измењен је правни став у вези права на увећање плате запослених у посебним организационим јединицама Министарства унутрашњих послова надлежним за сузбијање организованог криминала и откривање ратних злочина, по коме лица, запослени који су пре ступања на рад у Службу за борбу против организованог криминала и Службу за откривање ратних злочина, били радно ангажовани у МУП-у имају право на двоструки износ плате, коју би остваривала на пословима и задацима у том министарству уз ограничење из одредбе члана 18. став 1. Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, корупције и других посебно тешких кривичних дела. У разлозима за овај став, исказано је да из језичког тумачења одредбе члана 18. став 1. Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала произлази да свако увећање основне месечне плате на ранијем радном месту последично доводи до увећања двоструког износа његове основне плате у овим организационим јединицама.

Наведене материјалноправне одредбе, као и став Врховног касационог суда везан за висину припадајуће накнаде штете због повреде гарантованог права једнаке зараде за исти рад код послодавца, води закључку да је првостепени суд правилно делимично усвојио тужбени захтев, досуђујући тужиоцу разлику добијену обрачуном двоструког износа плате, без додатака на плату утврђених законом. Пропуст послодавца да доношењем решења правно верификује несумњиво радно ангажовање тужиоца у организационој јединици у којој је предвиђена плата у двоструком износу, тужиоцу по оцени Врховног суда не може шкодити. Чињенично је утврђено да је тужилац послове обављао по службеним налозима, на основу којих је иступао и представљао државу и пред међународним институцијама. Све утврђене околности дају основа захтеву тужиоца за накнаду штете, како је то правилно нашао и првостепени суд.

Одлука о трошковима поступака по правним лековима донета је применом одредби чланова 165. став 2, 153. став 1, 154. и 163. ставови 1. – 4. ЗПП. Тужена није постигла успех у жалбеном поступку, па је постављени захтев за накнаду трошкова тог поступка одбијен. Тужилац није поставио опредељен захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, док је тужена такав захтев поставила, али успех са ревизијом, односно одговором на ревизију није постигла, па је одбијен и захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Из изнетих разлога, на основу одредбе члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставовима трећем изреке и четвртном изреке.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**